

شکست طرح تحول سلامت را از ابتدا پیش‌بینی و گوشزد کردیم

محمد قاسمی، سرپرست مرکز پژوهش‌های مجلس گفت:قبل از اجرای طرح تحول سلامت، ما در این مرکز به رئیس یکی از قوا اعلام کردیم این طرح حتما با شکست رو به رو می‌شود اما آنها مرتباً مثال کوبا را یادآور می‌شدند، در حالی که کوبا در زمینه درمان و سلامت یک استثناست و در سایر کشورها این طرح شکست خورد. در همه کشورها سطح سلامت با سطح سرانه هر فرد در درمان تناسب دارد اما نتیجه طرح تحول سلامت که بر پول بنا شد شکست آن بود.

«وطن امروز» از تجربه ایران و کشورهای جهان در اثر گذاری فساد بر درآمدهای مالیاتی گزارش می‌دهد

دوقطبی فساد و مالیات

■ **سازوکار ناعادلاته «مالیات بر درآمد به روش ۲ پله‌ای» با فشار صنف‌های پر نفوذ در کمیسیون تلفیق به تصویب رسید**

■ **مدیریت غلط تاجگردون در کمیسیون تلفیق موجب تصویب روش ۲ پله‌ای مالیات بر درآمد شد**

حمید کمار
روزنامه‌نگار

طی روزهای اخیر خبر تلاش برخی نمایندگان کمیسیون تلفیق بودجه برای کاستن از رقم مالیات بر درآمد صنف خود از سوی برخی نمایندگان این کمیسیون منتشر شد. این خبرها بهانه‌ای شد تا «وطن امروز» در گزارشی با بررسی شاخص ادراک فساد (CPI) و سهم مالیات از تولید ناخالص داخلی، نقش فساد در دستگاه‌های رسمی را در تحقق درآمدهای مالیاتی بررسی کند. بررسی‌های «وطن امروز» نشان می‌دهد «سهم مالیات بر درآمد به تولید ناخالص داخلی» در کشورهای با فساد پایین، بیشتر از همین رقم در کشورهای با فساد بالاست. به بیان دیگر، گسترش فساد در کشورها، مانعی در برابر تحقق درآمدهای مالیاتی است.

از روز نخست تقدیم لایحه بودجه ۹۹ دولت به مجلس، مباحث زیادی در نقد یا تأیید آن مطرح شده است. در این چند هفته که لایحه بودجه در کمیسیون تلفیق بودجه در دست بررسی است، اخبار متنوع و زیادی از مصوبات این کمیسیون منتشر شده است. از جمله مهم‌ترین این اخبار، تغییر عریب در نحوه‌حاسبه «مالیات بر درآمد» بود که از روش ۵پله‌ای جدید که طی ۲ سال اخیر اجرا شده، به روش ۴پله‌ای سابق تغییر یافت. این تغییر که طبق گزارش کارشناسی مرکز پژوهش‌های مجلس به نفع نجومی‌بگیران و برخلاف عدالت است، منجر به افت شدید درآمدهای مالیاتی دولت آن هم در اوج جنگ اقتصادی غرب علیه کشور می‌شود.

ریشه این بازگشت به عقب در مالیات‌ستانی آن هم در شرایطی که کشور دچار ننگهای درآمدی ناشی از تحریم قرار گرفته، لایه‌های برخی صنف‌های قدرتمند با نمایندگان هم‌صنف در کمیسیون تلفیق است. این موضوع را بسیاری از نمایندگان عضو کمیسیون تلفیق در مصاحبه‌های خود افشا کرده‌اند. به طور مثال، محمدرضا رضایی کوچی، عضو کمیسیون تلفیق گفت: بند «الف» تبصره ۶ لایحه بودجه ۹۹ با تأکید بر مدل مالیات پلکانی (۱۰ تا ۳۵ درصد)، مدیران نجومی‌بگیر و پزشکان پر درآمد را مشمول پرداخت مالیات مبتنی بر درآمدهای‌شان می‌کرد. وی افزود: لایه‌هایی از بیرون مجلس و پزشکان داخل مجلس باعث شد برخلاف نظر دولت، مدل ۵ پله‌ای مالیات بر درآمد در کمیسیون تلفیق مجلس تصویب نشود. در همه جای دنیا پزشکان و کسانی که درآمد زیادی دارند، مالیات قابل توجهی هم می‌پردازند به اعتقاد بنده در ایران هم باید به همین شکل عمل شود و غیر از این مسیر به صلاح کشور و مردم نیست. همچنین رضا شیریان خراسانی، عضو کمیسیون تلفیق با اشاره به اعتراض اقشاری که دارای درآمد بیشتری هستند، اظهار داشت: این اقشار که شامل اعضای هیات علمی دانشگاه‌ها، قضات، برخی کارمندان عالی‌رتبه شرکت ملی نفت، پزشکان و دیگر مدیران می‌شود، نسبت به این شیوه‌اخذ مالیات اعتراض کردند. این در حالی بود که ما فکر می‌کردیم این قشرها به عنوان نخبگان جامعه که از شرایط کشور هم مطلع هستند، داوطلبانه تقاضای پرداخت مالیات بیشتری را داشته باشند تا عدالت پایدار شود اما متأسفانه مولعی بر سر راه است و همان طبقه تصمیم‌گیر که بیشترین حقوق را هم دریافت می‌کنند، در روند تصمیم‌گیری درباره این موضوع، اثرگذار هستند. اگرچه ما تلاش می‌کنیم این اتفاق رخ ندهد اما برای مثال

یادداشت

علی ملک‌زاده: یکی از مشکلات

اصلی کشور وابستگی بودجه به درآمد نفت است. این مسأله باعث شده این موضوع به هدفی برای کشورهای متخاصم به منظور اعمال فشار اقتصادی در کشور تبدیل شود. در این شرایط، اهمیت کاهش وابستگی به درآمدهای نفتی از مسیریهایی مانند افزایش درآمدهای مالیاتی بیش از هر زمان دیگر آشکار می‌شود.

■ **افزایش درآمدهای مالیاتی در سال جدید توجیه دارد؟**

بررسی لایحه بودجه سال ۹۹ نشان می‌دهد میزان درآمدهای مالیاتی به ۱۹۸ هزار میلیارد تومان افزایش یافته است. با این حال اصلاح نشدن نظام مالیاتی بویژه در موضوعاتی همچون فرار مالیاتی و معافیت‌های بی‌حساب، تأمین این میزان درآمد مالیاتی را در حاله‌ای از ابهام قرار داده است. برآوردها از میزان فرار مالیاتی در کشور به دلیل عدم امکان رصد اقتصاد زیرزمینی متفاوت است. آنچه از مجموع اظهارنظرهای مسؤولان دولتی و نمایندگان مجلس برمی‌آید، فرار مالیاتی در کشور رقمی بین ۳۰ تا ۴۰ هزار میلیارد تومان است اما روش‌های علمی برآورد حجم فرار مالیاتی، رقم فرار مالیاتی را بسیار بیشتر از رقم ادعایی مسؤولان و حدود ۱۰۰ تا ۱۵۰ هزار میلیارد تومان نشان می‌دهد.

■ **راهکار جامع، آسان و کم‌هزینه دولت در مقابله با فرار مالیاتی**

راهکارهایی که سازمان مالیاتی تاکنون برای جلوگیری از فرار مالیاتی به کار گرفته، کرایه‌ی بازدارندگی مناسبی نداشته و عموماً زمانبر بوده یا اجرایی نشده است. راهکار کم‌هزینه، جامع و آسانی که برای مقابله با فرار مالیاتی به عنوان یک ابزار متداول جهانی به کار گرفته می‌شود، رصد نظاممند حساب‌ها و تراکنش‌های بانکی است.

این راهکار در اختیار سازمان مالیات است ولی تاکنون به شیوه‌مناسبی از آن استفاده نشده است. سازمان امور مالیاتی طبق ماده ۱۶۹ مکرر و مواد ۲۱۹ و ۲۲۱ قانون مالیات‌های مستقیم این اختیار قانونی را دارد که تراکنش‌های بانکی مودیان و افراد را بررسی کند. این مواد قانونی از سال‌های دور در قانون مالیات‌های مستقیم وجود داشته اما بنا به دلایل مختلف از جمله همکاری نکردن بانک‌ها به اجرا درنیامده است.

جمعی از نمایندگان مجلس خودشان عضو هیأت علمی هستند یا مدیران دستگاه‌های اجرایی که با نمایندگان ارتباط جدی دارند، در روال کار اثرگذارند.

پیش از این هم علی‌ادبایی، عضو کمیسیون تلفیق مجلس در گفت‌وگو با فارس اعلام کرده بود: در جریان بررسی جزئیات بودجه در کمیسیون تلفیق مجلس، ۳ عضو منتخب کمیسیون بهداشت و درمان مجلس در

کمیسیون تلفیق (پهروز بنیادی، محمدنعیم امینی‌فرد و محسن علیچانی) با همکاری برخی دیگر از اعضای کمیسیون تلفیق که آنها هم پزشک هستند، تلاش کردند پیشنهاد معافیت کارانه کل یا بخشی از پزشکان از مالیات پلکانی به تصویب برسد.

علاوه بر موارد فوق اشتباه غلامرضا تاجگردون، رئیس کمیسیون تلفیق و استناد به «طرح اصلاح موادی از قانون آیین‌نامه داخلی

الگوی ۲ پله‌ای مالیات بر درآمد	الگوی ۵ پله‌ای مالیات بر درآمد	نرخ مالیات	نرخ مالیات
پله‌های مالیاتی	پله‌های مالیاتی	درآمد بیش از سقف معافیت مالیاتی تا ۱/۵ برابر آن	۱۰ درصد
مازاد بر میزان معافیت مالیات بر درآمد سالانه و تا ۷ برابر آن	۲/۵ تا ۱/۵ برابر میزان معافیت مالیات بر درآمد	۲۰ درصد	۱۵ درصد
بیش از ۷ برابر درآمد معافیت مالیات بر درآمد	۴ تا ۲/۵ برابر میزان معافیت مالیات بر درآمد	۲۰ درصد	۲۰ درصد
	۶ تا ۲/۴ برابر میزان معافیت مالیات بر درآمد	۲۰ درصد	۲۵ درصد
	بیش از ۶ برابر میزان معافیت مالیات بر درآمد	۲۵ درصد	۳۵ درصد

مجلس» که هنوز به قانون تبدیل نشده، در رد پیشنهاد دولت مبنی بر روش ۵ پله‌ای و در نهایت تصویب روش ۲ پله‌ای دریافت مالیات بر درآمد مؤثر بود.

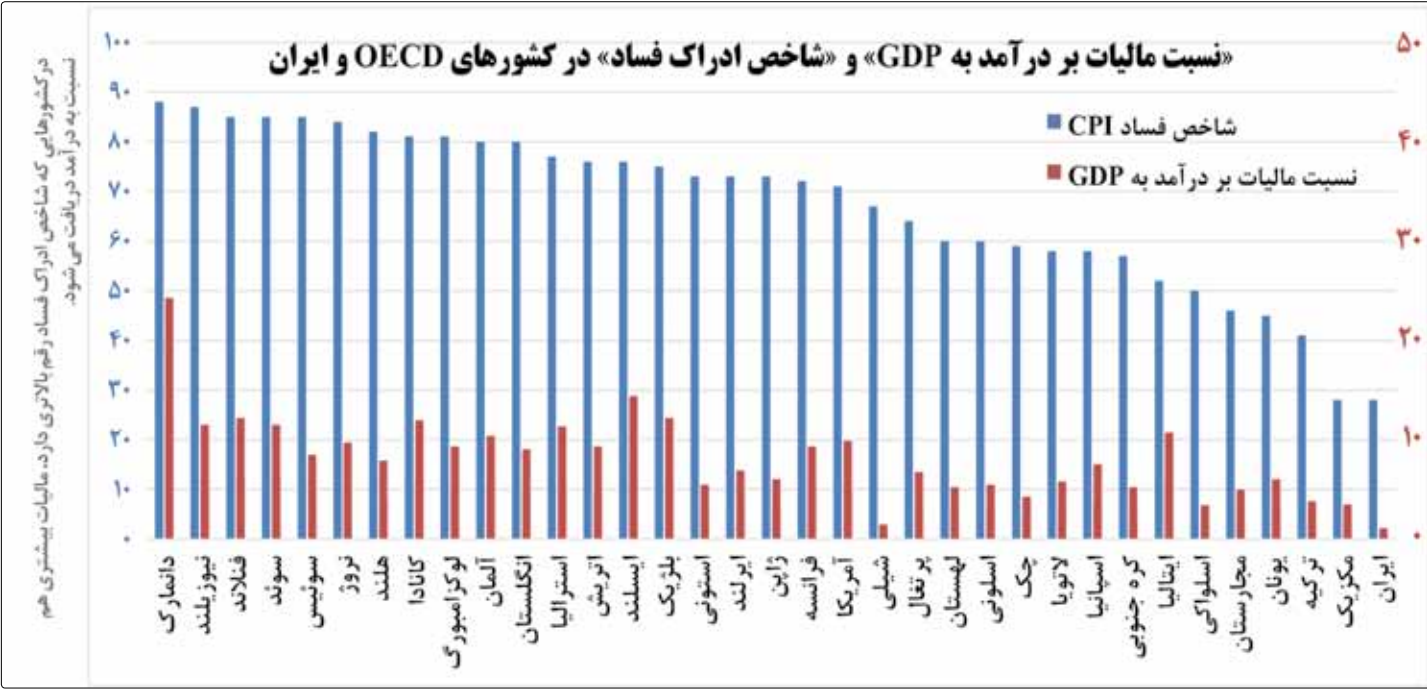
این دست لایه‌ها البته مختص به ایران و محدود به این دوره از مجلس شورای اسلامی نیست. در این موضوع «وطن امروز» با بررسی وضعیت کشورهای عضو سازمان همکاری و توسعه اقتصادی (OECD) در «شاخص

ادراک فساد (CPI)» و «سهم مالیات بر درآمد به تولید ناخالص داخلی» بویژه مالیات بر درآمد که در روزهای اخیر جنجالی شده، ارتباط این دو شاخص را بررسی کرده است. شاخص ادراک فساد (CPI) به‌عنوان شاخصی برای سنجش فساد در کشورها شناخته شده که بر اساس امتیازدهی چندین مرجع به دست می‌آید و عدد آن بین صفر تا ۱۰۰ تعیین می‌شود. امتیاز صفر نشان‌دهنده

بیشترین میزان فساد و در مقابل امتیاز ۱۰۰ نشان‌دهنده کمترین میزان فساد در کشور مورد اشاره است. بررسی‌های «وطن امروز» نشان می‌دهد میان این دو شاخص همبستگی تنگاتنگی وجود دارد به طوری که نسبت «مالیات» به «تولید ناخالص داخلی» (GDP) در کشورهای با فساد پایین، بیشتر است. در یک بررسی جزئی‌تر، نسبت «مالیات بر درآمد» به «تولید ناخالص داخلی» هم در این کشورها بالاست. این موضوع را می‌توان در نمودار زیر مشاهده کرد.

با تبییندی لیست کشورهای عضو OECD بر اساس بهترین وضعیت در شاخص ادراک فساد تا بدترین وضعیت مشخص می‌شود میانگین «سهم مالیات بر درآمد به تولید ناخالص داخلی» در کشورهای نیمه بالای جدول حدود ۱۱/۴ درصد و در کشورهای نیمه‌پایین جدول حدود ۶ درصد است. هماهنگی معنادار درآمدهای مالیاتی و فساد در کشورها، صراحتاً گویای آن است که در کشورهای با فساد پایین، ساختار مالیاتی منسجم‌تری وجود دارد و امکان فرار مالیاتی هم در این کشورها کمتر است. از سوی دیگر در کشورهای با فساد بالا، درآمدهای مالیاتی سهم اندکی از تولید ناخالص داخلی را تشکیل می‌دهد. این وضعیت را می‌توان در همین ماجرای تعیین مالیات بر درآمد در کمیسیون تلفیق بودجه کشور بخوبی مشاهده کرد: زمانی که صف‌های قدرتمند و پر نفوذ در مجلس از طریق نمایندگان هم‌صنف خود، به کمیسیون تلفیق برای کاهش مالیات بر درآمد فشار وارد کرده و در نهایت هم از پرداخت همان اندک مالیات تعیین‌شده خودداری می‌کنند که آخرین نمونه آن را می‌توان در مقاومت پزشکان در نصب کار تخوان در مطب‌ها دید.

بررسی حساب‌های بانکی، بهترین ابزار اجرای سیاست‌های مالی

رصد حساب‌های بانکی در اغما

از سال ۹۵ این قانون جدی گرفته شد و از سال ۹۶ با اصلاحاتی رسماً به اجرا گذاشته شد. سال ۹۵ سازمان امور مالیاتی اعلام کرد حساب‌های بانکی افرادی که جمع تراکنش‌های یک سال آنها (اعم از پرداخت و دریافت)، ۵۰۰ میلیون تومان باشد، مورد بررسی قرار می‌گیرد اما با مقاومت بانک‌ها این سقف به

۵ میلیارد تومان در سال افزایش یافت. با این حال مشکلی که در این زمینه وجود دارد این است که به دلیل وجود بیش از ۵۰۰ میلیون حساب بانکی، بررسی سازمان مالیاتی بسیار زمانبر و احتمالاً خطادار خواهد بود، لذا نوع برخورد سازمان مالیاتی با فرار مالیاتی و حساب‌های بانکی باید از رویکرد پستی و منفعلانه به رویکرد پیشگیرانه و فعالانه تغییر کند. رویکرد فعالانه بر پایه شناسایی عناصر اصلی فرار مالیاتی و به گونه نظاممند خواهد بود. رصد حساب‌های بانکی شیوه‌ای است که از سال‌های پیش در اکثر کشورها در حال انجام بوده است. در گزارشی که سال ۲۰۰۰ از سوی سازمان همکاری و توسعه اقتصادی (OECD) با عنوان «بهبود دسترسی به اطلاعات بانکی جهت اخذ مالیات» منتشر شد، به بررسی وضعیت کشورها بر اساس دسترسی سازمان مالیاتی به اطلاعات بانکی پرداخته شده و پیشنهادهایی برای این کشورها بیان شده است. در این گزارش آمده است کشورهای عضو OECD به اهمیت موضوع دسترسی به اطلاعات بانکی برای اهداف مالیاتی پی برده‌اند و بیشتر کشورها به صورت مستقیم یا غیرمستقیم به سازمان مالیاتی اجازه دسترسی به اطلاعات حساب‌های بانکی را داده‌اند.

مطابق این گزارش عدم دسترسی سازمان‌های مالیاتی به اطلاعات افراد می‌تواند موجب عواقب زاینبار زیر شود:

۱- سازمان مالیاتی نمی‌تواند میزان درست و صحیح مالیات را تعیین و جمع‌آوری کند.

۲- عدم دسترسی به اطلاعات بانکی باعث ایجاد نابرابری

پنجشنبه ۲۶ دی ۱۳۹۸
وطن امروز | شماره ۲۸۴۴
اقتصادی

بیمه

لایه سنگین بیمه‌ها برای اجباری نشدن حمایت از درمان نابروری در مجلس

پدرام کاویان، کارشناس اقتصاد گفت: در بودجه ۹۹ پیشنهادی مطرح شده است که بیمه‌ها از خدمات درمان نابروری حمایت کنند. در حال حاضر این خدمات مشمول بیمه نمی‌شوند و هزینه‌گرافی را نیز به مردم تحمیل می‌کنند در صورتی که این اتفاق رخ دهد، اقدامات مثبتی در زندگی مردم رخ خواهد داد. کاویان با بیان اینکه هزینه درمان نابروری به اندازه حقوق یک سال کارگران است، گفت: شرکت‌های بیمه هنوز این موضوع را قبول نکرده‌اند و کارشناسان بیمه‌ای اتوبوسی در حال رفت و آمد به مجلس هستند تا این موضوع در کمیسیون تلفیق رای نیابورد. این کارشناس اقتصادی گفت: کلاً ۲۰ درصد زوجین کشور معادل ۳/۵ میلیون زوج نابارور هستند ولی کل ظرفیت خدمات‌دهی به علت کمبود پزشک ۳۰ هزار سیکل درمان است. بر اساس برآوردها، خرید خدمت این میزان سیکل درمان کمتر از ۲۰۰ میلیارد تومان می‌شود که این رقم در بودجه کشور، عددی ناچیز است. این پول در حال حاضر در بودجه کشور وجود دارد و تنها باید ردیف برای آن اختصاص داد. کاویان افزود: با وجود این بیمه‌ها ساز مخالف می‌زنند. بیمه‌ها بیان می‌کنند که هزینه این خدمات ۵ هزار میلیارد تومان است، چرا که آنها هزینه درمان ۳/۵ میلیون زوج را برآورد می‌کنند، در عین حال که خدمات‌دهی به همه زوج‌ها امکان‌پذیر نیست. این کارشناس اقتصادی در پایان بیان کرد: درخواست از نمایندگان، تصویب حمایت از این خدمات است تا روند مثبتی در زندگی زوج‌های نابارور ایجاد شود.

جنگ تجاری

پایان جنگ تجاری با افزایش واردات ۲۰۰ میلیارد دلاری چین از آمریکا

رویترز نوشت جنگ تجاری چین و آمریکا بعد از ۱۸ ماه با توافق به پایان رسید. حالا قرار است چین ۲۰۰ میلیارد دلار واردات خود از آمریکا را افزایش دهد. محور این توافق بر افزایش واردات چین از آمریکا برای جبران کسری تراز تجاری استرالاست. کسری تراز تجاری آمریکا کسری تراز تجاری استرالاست. کسری تراز تجاری آمریکا در سال ۲۰۱۸ به ۴۲۰ میلیارد دلار رسیده بود که حالا قرار است چین برای جبران این کسری، در مدت ۲ سال ۲۰۰ میلیارد دلار کالای بیشتر از آمریکا وارد کند. یک منبع آگاه به رویترز اعلام کرده است که چین ۸۰ میلیارد دلار از این میزان را از محصولات تولیدی آمریکا شامل هوابیما، خودرو و قطعات خودرو، ماشین‌آلات کشاورزی و دستگاه‌های پزشکی خواهد کرد. یکن ۵۰ میلیارد دلار انرژی بیشتر و ۳۵ میلیارد دلار نیز خدمات خواهد خرید. در مقایسه با سال پایه ۲۰۱۷ نیز میزان خرید محصولات کشاورزی ۳۲ میلیارد دلار افزایش خواهد یافت.

بانک مرکزی

درخواست شاکی آمریکایی

برای توقیف اموال بانک مرکزی رد شد

بانک مرکزی اعلام کرد پس از آنکه ورته برخی قربانیان حادثه ۱۱ سپتامبر (هاولیث و دیگران) با تحریک دولت آمریکا در سال ۲۰۱۱ موفق به اخذ رای از دادگاهی در نیویورک به محکومیت دولت جمهوری اسلامی ایران و بانک مرکزی شدند، ۲۴ ژانویه ۲۰۱۸ دادخواستی را به خواسته شناسایی و اجرای رای دادگاه آمریکایی و توقیف اموال و دارایی بانک مرکزی به میزان ۵،۹۹۰،۸۷۶،۶۹۶ دلار آمریکا، بدست محاکم کشور ایتالیا مطرح کردند. دادگاه ایتالیایی ابتدا ۱۴ ژوئن ۲۰۱۸ با صدور قراری، دستور توقیف اموال بانک مرکزی به میزان مبلغ خواسته در قلمرو ایتالیا را صادر کرد، سپس بانک مرکزی ایران با استفاده از خدمات و کلاهی خبره محلی نسبت به تجدیدنظر خواهی از رای مذکور اقدام و متعاقباً دادگاه تجدیدنظر رم با صدور رای در ۱۰ اکتبر ۲۰۱۸ ضمن پذیرش اعتراض این بانک، از قرار یاد شده رای اثر کرد. خواهان‌ها مجدداً برای توقیف اموال این بانک، دادخواست جدیدی به دادگاه ارائه کردند ولی دادگاه رسیدگی‌کننده به دعوی با صدور رای در ۱۷ آوریل ۲۰۱۹ خواسته خواهان‌ها را رد کرد. این رای مورد اعتراض خواهان‌های پرونده هاولیثس قرار گرفت که در مرحله تجدیدنظر نیز دادگاه روز جمعه دهم ژانویه ۲۰۲۰ بدون ورود در ماهیت دعوا، اعتراض خواهان‌ها را مورد پذیرش قرار نداد و به این ترتیب موفقیت دیگری در این پرونده برای بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران حاصل شد.

اقتصاد جهان

سهم ۵۹درصدی آمریکا از بازار تسلیحات نظامی

موسسه تحقیقات صلح بین‌المللی استکهلم (SIPRI) سالانه آمار تولید و فروش تسلیحات نظامی جهان را ارائه می‌کند که در گزارش سال ۲۰۱۸ این موسسه ۱۰۰ شرکت برتر تولیدکننده تسلیحات نظامی و غیرنظامی، طی سال ۲۰۱۸ حدود ۴۲۰ میلیارد دلار فروش تسلیحات نظامی داشته‌اند.

قابل ذکر است این لیست بدون در نظر گرفتن شرکت‌های چینی است و طبق این داده‌ها، از ۴۲۰ میلیارد دلار فروش سلاح، ۵۹ درصد آن معادل ۲۴۶ میلیارد دلار عاید شرکت‌های آمریکایی شده است. لاکهید مارتین با فروش ۴۷ میلیارد دلاری، بوئینگ با فروش ۲۹ میلیارد دلاری و نورثروپ گرومن با فروش ۲۶ میلیارد دلاری ۳ شرکت آمریکایی هستند که در رتبه‌های اول تا سوم جهان قرار دارند.